

Instituce Evropské unie I

nadstátnost a její projevy v organizační struktuře
EU

charakteristika orgánů EU a vztahů mezi nimi
Komise a Rada

Rozdělení funkcí (dělbba moci)

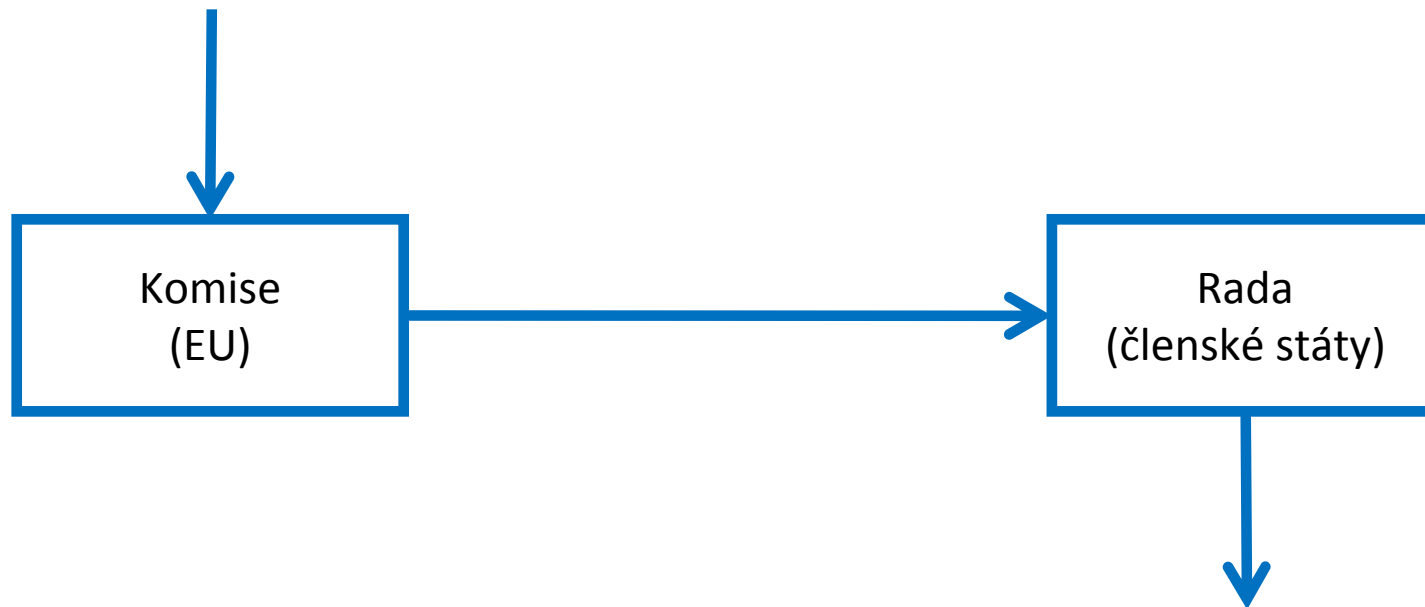
- rozdělení fci:
 - horizontální
 - v rámci EU
 - vertikální
 - čl. státy – EU (viz. soudnictví)
- nutnost reflexe:
 - nadstátní povahy
 - faktu, že EU není státem, ale MO
 - s nutností zajistit rovnováhu s národními zájmy

Nadstátnost -> tandem Komise + Rada

- **Komise:**
 - reprezentuje zájmy EU
 - povinně předkládá návrhy opatření (rozhodnutí, právních aktů)
- **Rada:**
 - reprezentuje zájmy čl. st.
 - rozhoduje o jejich (ne)přijetí
- srovnejte s dělbou moci obecně ve státech

Rovnováha při tvorbě rozhodnutí

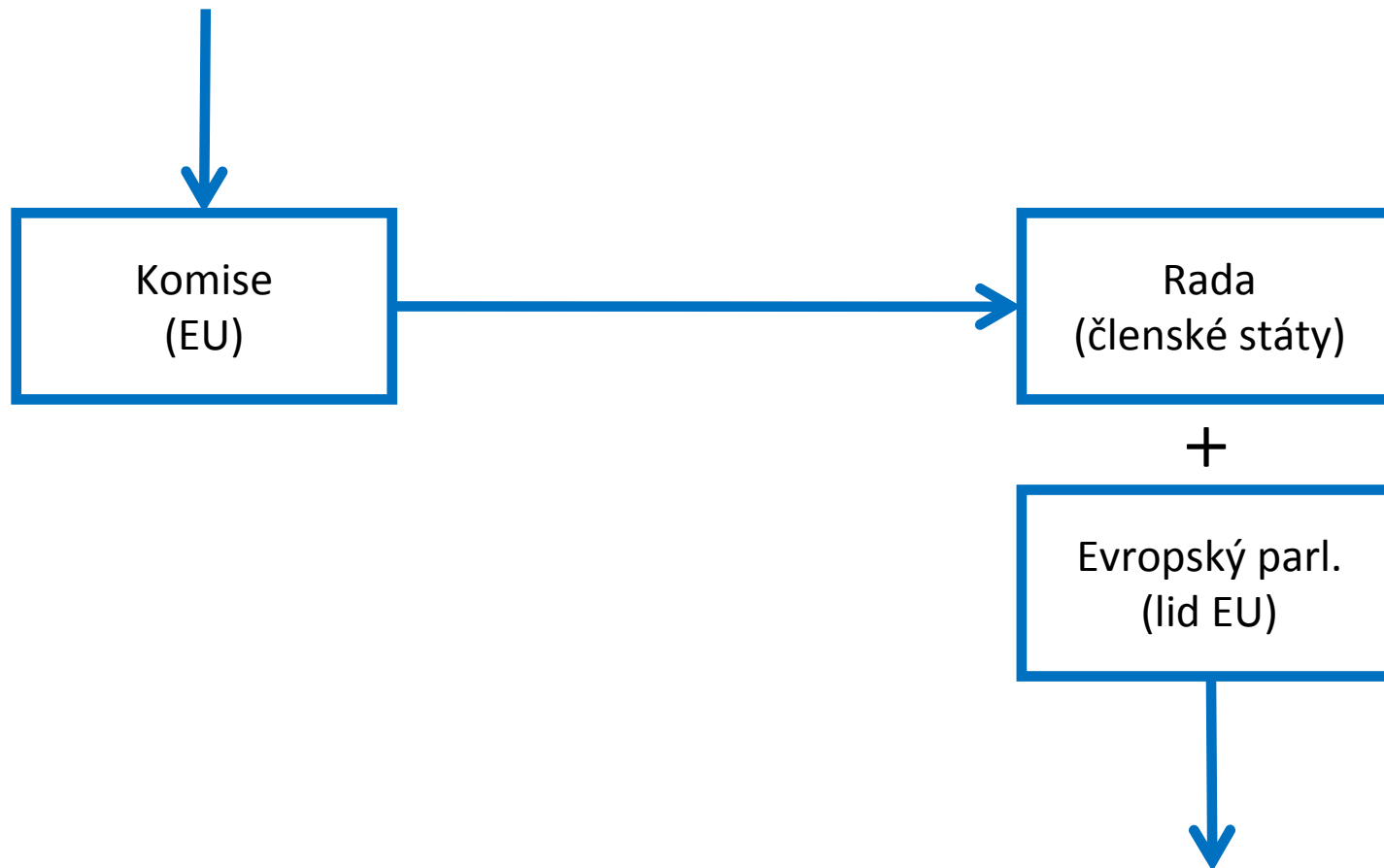
- Proces tvorby rozhodnutí

- Pozn. Zde je vyjádřeno jen schematické vyjádření principu nadstátnosti – dnes je uvedené schéma do značné míry modifikováno, při rozhodování totiž spolupůsobí i Evropský parlament
- vada na kráse?

Rovnováha při tvorbě rozhodnutí dnes

- Proces tvorby rozhodnutí

Přehled orgánů

- Hlavními orgány EU jsou:
 - Evropský parlament,
 - Evropská rada,
 - Rada,
 - Evropská komise,
 - Soudní dvůr Evropské unie,
 - Evropská centrální banka,
 - Účetní dvůr.
- Dalšími orgány jsou:
 - Hospodářský a sociální výbor
 - Výbor Regionů

Evropská komise

- Charakteristika:
 - permanentní (5 let);
 - kolektivní (27);
 - nezávislý;
 - kolegiální
 - orgán hájící zájmy EU jako celku
- Pravomoci
 - iniciativní, výkonný a kontrolní orgán (vláda EU)

Ustavení komise

- Postup ustavení:
 1. Evropská rada designuje KV bud. předsedu
 2. designaci schválí EP
 3. Evropská rada po dohodě s DPK schválí KV seznam komisařů
 4. EP en bloc (ne)schválí soubor komisařů
 5. Rada KV jmenuje celou Komisi

+ Evropská rada jmenuje se souhlasem předsedy Komise KV vysokého představitele Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku.
- Zánik fce:
 - Individuálně:
 - smrtí, odstoupením, odvoláním (SD)
 - Vysoký představitel odvoláním ER
 - kolektivně:
 - EP vysloví nedůvěru (2/3 hlasů)

Komise – činnost a aparát

- Vertikální struktury:
 - 26 generálních ředitelství (DG) – „ministerstva“
 - v čele DG generální ředitel
 - podřízeno Komisaři
- Horizontální struktury
 - specializované služby (např. právní služba)
- Další úřady:
 - Úřad mluvčího, statistický úřad
- cca 25.000 zaměstnanců

Pravomoci Komise

- Kontrolní - „hlídací pes smluv“,
- legislativní
 - iniciativní pravomoc („motor Společenství“)
 - delegovaná pravomoc;
- výkonná
 - zejména v oblasti hospodářské soutěže;
- a pravomoci ve vnějších vztazích (na základě pověření sjednává MS a zastupuje EU mimo SZBP)

GŘ pro jednotlivé politiky

- Doprava a energie
- Hospodářská soutěž
- Hospodářské a finanční věci
- Informační společnost a média
- Podniky a průmysl
- Regionální politika
- Rybářství a námořní záležitosti
- Společné výzkumné středisko
- Spravedlnost, svoboda a bezpečnost
- Vnitřní trh a služby
- Výkonné agentury
- Výzkum
- Vzdělávání a kultura
- Zaměstnanost, sociální věci a rovné příležitosti
- Zdraví a ochrana spotřebitele
- Zemědělství a rozvoj venkova
- Životní prostředí
- Daně a cla

Rada EU

- Rada = Rada EU = Rada ES = Rada ministrů
- **Pozor:** Rada EU \neq Rada Evropy \neq Evropská Rada!
- Kolektivní orgán, reprezentuje zájmy členských států
- Složení: zástupci vlád čl.st., oprávnění zavazovat svůj stát
- různé formace (variabilní složení: všeobecná rada vs. technické rady)
 - Rada pro všeobecné záležitosti; Rada pro vnější vztahy; Hospodářství a finance; Justice a vnitřní věci; Zaměstnanost, sociální politika, zdraví a záležitosti spotřebitelů; Konkurenceschopnost; Doprava, telekomunikace a energie; Zemědělství a rybolov; Životní prostředí; Vzdělávání, mládež a kultura)

COREPER

- = Výbor stálých zástupců
- aparát permanentního charakteru
- připravuje a koordinuje činnost Rady a usiluje o dosažení předběžné shody, zastřešuje systém výborů a pracovních skupin
 - **COREPER I**: je tvořen zástupci stálých zástupců a jeho úkolem je příprava Rady pro zaměstnanost, sociální politiku a zdraví, Rady pro konkurenční politiku, Rady pro dopravu a telekomunikace, částečně Rady pro zemědělství a rybolov, Rady pro životní prostředí a Rady pro vzdělání a kulturu (**hospodářsko-technické otázky**).
 - **COREPER II**: je tvořen stálými zástupci (velvyslanci) osobně a řeší především **politické otázky**, připravuje činnost Rady pro všeobecné záležitosti a vnější vztahy, ECOFIN a Rady pro spravedlnost a vnitro
- A věci (90%) a B věci (politicky citlivé)

Úřednický aparát Rady

- Sekretariát Rady
- Příprava materiálů po technické a jazykové stránce
- Eliminace diskontinuity (volby v čl. st....)

Předsednictví Rady

- Výkon
 - Vysoký představitel Unie pro SZBP předsedá Radě pro zahraniční věci
 - Ostatním Radám předsedá čl. st., rotace po **6** měsících
- Možnost:
 - ovlivňovat činnost EU prostřednictvím vytváření podnětů pro nová politická a legislativní rozhodnutí (ČR – jaro 2009 a 3E – Ekonomika, Energetika, Evropa ve světě).
 - pořádá a řídí pracovních schůzek
 - zprostředkování kompromisy

Pravomoci Rady

- legislativní orgán
 - přijímá (často společně s Evropským parlamentem) akty sekundárního práva
 - uděluje Komisi pravomoc k vydávání prováděcích aktů
- pravomoci ve vnějších vztazích
 - uzavírání mez. smluv jménem EU
- přijímání rozpočtu EU (společně s EP)

Rada EU - rozhodování

- nadstátnost (!) – derogace principu svrchované rovnosti států
- Vnitřní jednací mechanismy:
 - Některá jednání veřejná
 - Důležitá je úloha předsedy
 - Kulatý stůl
 - Indikační hlasování
 - Zpověď
 - Prodloužení zasedání
- hlasování – v závislosti na řešené otázce:
 - **Prostou většinou** (1 stát = 1 hlas)
 - procedurální věci;
 - **Kvalifikovanou většinou** (tzv. vážené)
 - vnitřní trhu a obchodu.
 - **Jednomyslné** – bez hlasů proti –
 - v oblasti zahraniční politiky, obrany, policejní a justiční spolupráce ve věcech trestních a otázkách daňových
- POZOR: změny Lisabonskou smlouvou!

System váženého hlasování

Německo, Francie, Itálie, Velká Británie	29
Polsko, Španělsko	27
Rumunsko	14
Nizozemsko	13
Belgie, Česko , Maďarsko, Portugalsko, Řecko	12
Rakousko, Švédsko, Bulharsko	10
Dánsko, Finsko, Irsko, Litva, Slovensko	7
Estonsko, Kypr, Lotyšsko, Lucembursko, Slovinsko	4
Malta	3
CELKEM	345

velké státy (oranžová): **170** hlasů vs. malé státy (modrá): **175** hlasů

Kvalifikovaná většina: **255**

+ demografické kritérium (**62%**): fakultativně kumulativní

+ nad 1/2 většina všech států: obligatorně kumulativní

Změna hlasování v Radě

- Od 1.11.2014
- Nová KV, již ne vážené hlasování
 - Návrh Komise:
 - Min. 55% členů Rady, kteří zastupují min. 65% obyvatelstva zúčastněných států
 - Blokační menšina – členové, kteří zastupují min. 35% obyvatelstva zúčastněných států plus 1 stát navíc
 - Rozhodování bez návrhu Komise/vysokého představitele pak:
 - Min. 72% členů Rady, kteří zastupují min. 65% obyvatelstva zúčastněných států
- Do 31.3.2017 lze jet podle starých pravidel